

ВБК 16 Організаційна поведінка

ОПП: Менеджмент організацій та адміністрування (транспортний менеджмент)

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський)*

Семестр: 6, **рік:** 2026/2027

Дні занять, час занять, аудиторія:

Згідно розкладу. Перейдіть за посиланням
<http://www.ntu.edu.ua/studentam/rozklad/>

Лекції веде

к.е.н., доц. Дяченко Тетяна Олексіївна

Контактна інформація	t.diachenko@ntu.edu.ua +380442808438
-----------------------------	---

Аудиторія	242
------------------	------------

Час консультацій	Вт. з 14-30 до 16-00
-------------------------	----------------------

Практичні заняття веде

к.е.н., доц. Дяченко Тетяна Олексіївна

Контактна інформація	t.diachenko@ntu.edu.ua +380442808438
-----------------------------	---

Аудиторія	242
------------------	------------

Час консультацій	Вт. з 14.30 до 16-00
-------------------------	----------------------

Анотація курсу: формування у студентів фахових компетентностей, теоретичних знань та практичних навичок щодо сучасних вимог до ефективної командної роботи та організаційного розвитку підприємств.

Предметом вивчення є загальні закономірності формування та відтворення індивідуальних і колективних форм поведінки співробітників підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки: викладення матеріалу пов'язане з вивченням наступних освітніх компонентів: бізнес-планування, кадровий менеджмент, управління ризиками.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Модуль 1 Сутність та особливості організаційної поведінки

Тема 1. Концептуальні основи організаційної поведінки

Складові, предмет і об'єкт організаційної поведінки. Форми організаційної поведінки. Теорії та моделі організаційної поведінки. Базові моделі організаційної поведінки: авторитарна, патерналістська (опіки), підтримуюча і колегіальна.

Прагматичні, інституційні та культурологічні теорії організаційної поведінки. Теоретичні підходи, на яких базується організаційна поведінка: системний, орієнтація на результат, ситуаційний, підтримуючий, синергетичний.

Фактори, що впливають на організаційну поведінку. Факторний аналіз впливу на ефективність управління.

Тема 2. Людина в системі організаційної поведінки

Структура індивідуального рівня поведінки. Відносини індивіда в організації. Поняття і структура особистості. Біологічна структура особистості (темперамент, характер).

Характерні риси особистості, пов'язані з її поведінкою в організації.

Психологічна угода і типи адаптації працівників до організаційного оточення. Проблеми входження людини до організації. Етапи процесу соціальної адаптації. Професійна адаптація. Соціально-психологічна адаптація. Організаційна адаптація. Соціально-побутова адаптація.

Тема 3 Влада та лідерство в організації

Форми управлінського впливу: лідерство та влада. Значення влади для організації. Ознаки влади. Влада, заснована на винагороді. Експертна влада. Законна влада. Методи реалізації влади.

Поведінкові концепції лідерства. Необхідні риси сучасного менеджера.

Тема 4 . Мотивація як фактор формування функціональної поведінки індивіда

Роль мотивації в системі організаційної поведінки. Модель мотивації.

Особливості і формування закордонних систем мотивації праці. Японська модель. Американська модель. Французька модель. Британські модифікації. Німецька модель. Шведська модель.

Модуль 2 Управління організаційною поведінкою

Тема 5 Тімбілдинг та управління командною роботою

Визначення та форми розвитку тімбілдингу. Основні ознаки команди в організації.

Характеристика основних етапів розвитку команди.

Виділення типів команд в світовій практиці. Традиційна модель. Модель командного духу.

Модель переднього краю. Модель цільових завдань. Модель кібер команди.

Тема 6 Управління комунікаціями в організації

Сутність та значення комунікацій в системі управління. Функції комунікації. Способи комунікацій. Комунікаційні канали: особистий контакт, інтерактивні канали, особисті статичні канали, знеособлені статичні канали. Напрями вдосконалення міжособових комунікацій: розуміння потреб і настроїв підлеглих; вдосконалення персональних стосунків; використання зрозумілої мови та повторів; правильний вибір засобів комунікацій; розвиток вміння слухати

Шляхи вдосконалення організаційних комунікацій

Тема 7 Роль організаційної культури як чинника підвищення конкурентоспроможності сучасного підприємства

Сутність поняття, елементи та функції «організаційної культури». Формування організаційної культури. Типи організаційної культури. Діагностика організаційної культури.

Тема 8 Управління змінами і розвитком організації

Причини, що викликають зміни в організації: зовнішні та внутрішні. Вплив кризових явищ на організаційні зміни. Складові «кризового синдрому».

Опір змінам в організації. Методи подолання протидії змінам.

Модель змін Едгара Шейна. Модель розвитку організації Мак- Кінсі «7S».

Концепція організаційного розвитку.

Методи контролю: Методи поточного контролю: поточне тестування, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, перевірка домашніх завдань, перевірка індивідуальних завдань.

Методи модульного контролю: письмова контрольна робота, підсумкове тестування.

Джерела для вивчення курсу –

- 1 Електронний ресурс бібліотеки НТУ: <http://lib.ntu.edu.ua/catalog/login.html>
- 2 Віртуальне середовище навчання (Google classroom).
- 3 Доступ до матеріалів щодо анотації лекцій, тематики та методичних вказівок до практичних робіт, самостійної роботи, питань до модульних контрольних робіт, підсумкового контролю тощо можна отримати за посиланням: <https://drive.google.com/drive/folders/1YkFU1XRMll0qSJrAJC9bOsabSXuaXb70?usp=sharing>

Оцінювання

Підсумкова оцінка вивчення курсу розраховується з використанням наступних категорій

Поточне, підсумкове тестування та самостійна робота (максимальна кількість балів)										Зал ік	Підсумко вий контроль (максима льна кількість балів разом)
Модуль 1					Модуль 2						
Відві дуван ня	Акти вність	Вико нанн я СРС	Поточ ний контр оль	Моду льні й контр оль	Відві дуван ня	Акти вність	Вико нанн я СРС	Поточ ний контр оль	Моду льні й контр оль		
Семестр VI											
4	9	5	5	7	6	7	6	4	7	40	100

Критерії оцінювання http://vstup.ntu.edu.ua/pro_orhanizatsiyu_osvitnoho_protsestu.pdf.

Політика несвоєчасної здачі роботи. поточні та підсумкові контролю проводяться відповідно до встановлених деканатом графіків. У випадку неявки здобувача вищої освіти на контроль за поважних причин є можливість індивідуального проведення в узгоджений з викладачем термін за наявністю дозволу деканату.

Повторне складання екзамену у випадку отримання незадовільної оцінки допускається не більше двох разів: один раз – викладачу, другий – комісії, яка створюється деканом факультету.

Запізнені завдання. При здачі роботи без поважної причини пізніше встановленого терміну оцінка буде знижена на 10 %. Технічні проблеми (поломка обладнання, проблеми з друком) не є поважною причиною для несвоєчасної здачі роботи.

Політика переоцінки. Упродовж тижня після оголошення результатів поточного контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача за роз'ясненням і/або з незгодою щодо отриманої оцінки. У випадку незгоди з рішенням оцінювача щодо результатів семестрового контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача з незгодою щодо отриманої оцінки у день її оголошення. Перескладання семестрового контролю з метою підвищення позитивної оцінки не допускається.

Політика відвідування та / або активності. Відвідування навчальних занять є обов'язковим для здобувача освіти. Вільне відвідування лекційних занять можливе лише за дозволом декана

факультету. Невиконання здобувачем освіти завдань, що визначені індивідуальним навчальним планом практичних, семінарських і лабораторних занять, через відсутність на заняттях є підставою для прийняття рішення про недопущення до семестрового контролю. За рішенням декана факультету буде надана можливість виконати пропущені завдання за індивідуальним графіком (але не пізніше, ніж до завершення семестрового контролю).

Плагіат, академічна доброчесність http://vstup.ntu.edu.ua/polozhennyan_tu_dobroch.pdf.

Порушенням академічної доброчесності є:

- академічний плагіат;
- фальсифікація;
- списування;
- обман;
- хабарництво.

При проходженні контролю (поточного або підсумкового) особа, яка проходить контроль, не має права використовувати будь яку зовнішню (сторонню) допомогу. Якщо оцінювач підозрює особу, що проходить контроль, у використанні недозволених допоміжних засобів, він має право запропонувати їй учинити дії, які б спростували підозру. У разі відмови, списування, використання недозволених допоміжних засобів чи зовнішньої допомоги (обману) результат оцінюється як «0» балів («незадовільно»).

Поведінка в аудиторії. Ноутбуки та портативні пристрої можна використовувати **ВИКЛЮЧНО** з навчальною метою за вказівкою викладача. Неправильне використання ноутбуків чи кишенькових пристроїв вважатиметься порушенням дисципліни, викладач має право ініціювати відповідні дії.

В аудиторії забороняється вживання їжі, напоїв (за винятком води). Студенти та викладачі повинні дотримуватися етичних норм поведінки.

Для студентів з обмеженими можливостями або особливими потребами слід звернутися до деканату та обговорити з викладачем питання організації навчання якомога раніше.

При виникненні у студента проблем зі здоров'ям, які можуть заважати навчанню (напружені стосунки, посилене занепокоєння, вживання заборонених речовин, почуття слабкості, труднощі з концентрацією уваги та/або відсутність мотивації) слід звернутися до медичного пункту, що розташований в будівлі гуртожитку №3 за адресою вул. Бойчука, 36.

Свої скарги, пропозиції, зауваження та повідомлення про наявність конфліктних ситуацій в рамках освітніх програм здобувачі можуть надсилати електронною поштою за адресою: general@ntu.edu.ua, або скористатися скринькою довіри, яка розміщена при вході в університет. Е-mail звернень до психологічної служби: philosophy@ntu.edu.ua.

Зв'язок з викладачем: e-mail: t.diachenko@ntu.edu.ua тел.: +380442808438

Рекомендована література:

Основна:

1. Друкер П.Ф. Виклики для менеджменту ХХІ століття /Пер. з англ. Т. Літенської. – К.: Видавнича група КМ-БУКС, 2020. – 240 с.
2. Організаційна поведінка. Аспекти ефективного підприємництва: курс лекцій /Колектив авторів. - Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2015. – 252 с.
3. Організаційна поведінка: Навч. посіб. /Молчанова А.О., Воляник І.В. /А.О.Молчанова, І.В. Воляник – ІваноФранківськ, «Лілея - НВ», – 2015. – 176 с.
4. Найкращі менеджмент-ідеї від Harvard Business Review. 2019, Пер. з англ. К.Козачук. – К.: Вид.група КМ-БУКС, 2019. – 244 с.

5. Міжнародний бізнес: Навч. посіб. /Тарасенко С.В., Петрушенко Ю.М. – Суми: Сумський державний університет, 2021. – 222 с.
6. Кочубей Н.В. Соціокультурна діяльність : навч. посіб.: рекомендовано МОН України / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Суми : Унів. кн., 2016. – 122 с.
7. Селютін В.М., Яцун Л.М. Управління персоналом: практикум /В.М.Селютін, Л.М.Яцун – Харків.: ХДУХТ, 2018. – 187 с.
8. Корпоративна культура та етикет: навч.посіб. / Уклад. А.М. Зленко. Переяслав-Хмельницький: К.С.В., 2019. 324 с.

Законодавча та нормативна база:

- 1.Про колективні договори і угоди: Закон України від 01. 07. 1993 р. / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3356-12>.
- 2.Про порядок вирішення колективних трудових спорів : Закон України від 03. 03. 1998 р. // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=137%2F98-%E2%F0](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=137%2F98-%E2%F0) .
- 3.Угода про асоціацію між Україною та ЄС від 21.03.2014 року.

Електронні ресурси:

- 1.Теорія організації [URL:http://pidruchniki.com/1584072015404/menedzhment/teoriya_organizatsiy](http://pidruchniki.com/1584072015404/menedzhment/teoriya_organizatsiy)
- 2.Культура ділового спілкування менеджера
URL: http://pidruchniki.com/19871030/menedzhment/kultura_dilovogo_spilkuvannya_menedzhera
3. Соціальна відповідальність бізнесу: Центр перспективних соціальних досліджень НАНУ. – Режим доступу: <http://cpsr.org.ua/index.php>.
4. Соціально відповідальний бізнес в Україні. [URL:http://www.un.org.ua/files/SURVEY_UKR.pdf](http://www.un.org.ua/files/SURVEY_UKR.pdf).
5. Ділові засідання: роль засідань, види нарад, час проведення засідань, підготовка, регламент наради [URL:http://helpedu.com/konspekti-lekczi/5-dilovaukrainska-mova/](http://helpedu.com/konspekti-lekczi/5-dilovaukrainska-mova/)